

Διεθνής Οικονομική και Παγκόσμια Οικονομία

Γιώργος Αλογοσκούφης

Πρόλογος

Οι διακρατικές οικονομικές και νομισματικές σχέσεις αποτελούσαν ανέκαθεν μία σημαντική πτυχή της λειτουργίας της παγκόσμιας κοινότητας. Η ανάλυση αυτών των σχέσεων αποτελεί το κεντρικό αντικείμενο ενός από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομικής επιστήμης, της διεθνούς οικονομικής, η οποία περιλαμβάνει τα απαραίτητα εργαλεία για την κατανόηση και την ανάλυση όλων των πτυχών της συμμετοχής μιας χώρας στην παγκόσμια οικονομία καθώς και της ίδιας της παγκόσμιας οικονομίας και της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης. Το βιβλίο Διεθνής Οικονομική και Παγκόσμια Οικονομία αναλύει τα ζητήματα αυτά, και απευθύνεται τόσο σε σπουδαστές της οικονομικής επιστήμης, όσο και σε όσους ενδιαφέρονται για τα υπέρ και τα κατά των διεθνών οικονομικών σχέσεων και της παγκοσμιοποίησης και κατέχουν κάποιες βασικές γνώσεις οικονομικών.

Παρουσιάζονται στοιχεία και θεωρητικά υποδείγματα για την κατανόηση και την ανάλυση του ρόλου του διεθνούς εμπορίου, της μετανάστευσης, των διεθνών κινήσεων κεφαλαίου, του προσδιορισμού των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, του ισοζυγίου πληρωμών, των διεθνών επιπτώσεων της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, της μακροχρόνιας ανάπτυξης, του εξωτερικού δανεισμού και των κρίσεων εξωτερικού χρέους καθώς και των προβλημάτων του παγκόσμιου περιβάλλοντος. Επιπλέον, αναφερόμαστε στην ανάλυση του ρόλου και της σημασίας των διεθνών οικονομικών θεσμών που είναι προσανατολισμένοι στη ρύθμιση των διεθνών εμπορικών, οικονομικών και νομισματικών σχέσεων.

Το βιβλίο πρόεκυψε από τις αναλυτικές σημειώσεις των διαλέξεών μου στους φοιτητές του τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διαφέρει από την υπάρχουσα ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία ως προς το ότι επιχειρεί να συνδυάσει τη θεωρία με την ιστορική αλλά και την πρόσφατη πραγματικότητα για την παγκόσμια οικονομία και τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Επιπλέον, το βιβλίο αυτό έχει ένα σαφή ευρωπαϊκό προσανατολισμό και αναλύει διεξοδικά τις διεθνείς πτυχές της ελληνικής οικονομίας και τη σχέση της με τη διεθνή και την ευρωπαϊκή οικονομία και τους διεθνείς και ευρωπαϊκούς οικονομικούς θεσμούς.

Η ανάλυση παρουσιάζεται σε τέσσερα μέρη.

Στο πρώτο μέρος αναλύεται το διεθνές εμπόριο, η διεθνής εμπορική πολιτική και οι διεθνείς εμπορικές συμφωνίες και θεσμοί. Αφού παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία για τη διάρθρωση και την εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου, αναλύονται οι κεντρικές θεωρίες για την εξήγηση της διάρθρωσης και των επιπτώσεων του, όπως η κλασική ανάλυση του Ricardo για το συγκριτικό πλεονέκτημα, η θεωρία των αναλογιών των συντελεστών παραγωγής των Heckscher Ohlin, το τυπικό ανταγωνιστικό υπόδειγμα του διεθνούς εμπορίου, οι θεωρίες που βασίζονται σε εξωτερικές οικονομίες κλίμακας καθώς και οι θεωρίες του διεθνούς εμπορίου που βασίζονται σε οικονομίες κλίμακας σε επίπεδο επιχείρησης και στον ατελή ανταγωνισμό. Επιπλέον αναλύονται ζητήματα τα οποία αφορούν στο ρόλο και τις επιπτώσεις της μετανάστευσης, των πολυεθνικών επιχειρήσεων, στα εργαλεία της διεθνούς εμπορικής πολιτικής των κρατών, όπως οι δασμοί και οι επιδοτήσεις των εξαγωγών, καθώς και στην ιστορική εξέλιξη του διεθνούς εμπορικού συστήματος και των διεθνών εμπορικών θεσμών. Ειδικό κεφάλαιο αφιερώνεται στην εξέλιξη και τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως αρχικά μιας τελωνειακής ένωσης και αργότερα ως μιας ενιαίας αγοράς.

Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στη διεθνή μακροοικονομική και στο διεθνές νομισματικό σύστημα. Αφού παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά των συστημάτων διεθνών πληρωμών και η διάρθρωση και λειτουργία των διεθνών κεφαλαιαγορών και της διεθνούς αγοράς συναλλάγματος, αναλύονται οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στον προσδιορισμό των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών σε οικονομίες που είναι συνδεδεμένες με τις παγκόσμιες αγορές, καθώς και η λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας. Αναλύονται οι βασικές διασυνδέσεις μεταξύ χρήματος, επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, η κεϋνσιανή, η νομισματική και η διαχρονική προσέγγιση στο ισοζύγιο πληρωμών, ο μακροχρόνιος και ο βραχυχρόνιος προσδιορισμός των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών σε ανοικτές οικονομίες, η επιλογή μεταξύ συστημάτων σταθερών και κυμαινομένων ισοτιμιών, το διεθνές νομισματικό σύστημα και το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα και το ευρώ.

Το τρίτο μέρος επικεντρώνεται σε τρία ειδικά αλλά ιδιαίτερα σημαντικά θέματα. Τη διάκριση μεταξύ αναπτυγμένων και λιγότερο αναπτυγμένων οικονομιών και τους προσδιοριστικούς παράγοντες της διεθνούς ανάπτυξης, το διεθνή δανεισμό και τις κρίσεις εξωτερικού χρέους σε αναπτυσσόμενες οικονομίες καθώς και τη διεθνή διάσταση του προβλήματος της προστασίας του περιβάλλοντος. Η διανομή του εισοδήματος και του πλούτου παγκοσμίως καθώς και το περιβάλλον έχουν μία έντονη διεθνή διάσταση και η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών απαιτεί διεθνείς και διακρατικές προσπάθειες, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τα προβλήματα του εμπορίου και των διεθνών νομισματικών σχέσεων.

Το τέταρτο και τελευταίο μέρος του βιβλίου αναλύει την ελληνική οικονομία ως μία μικρή ανοικτή οικονομία, ενταγμένη στο πλαίσιο της παγκόσμιας και της ευρωπαϊκής οικονομίας. Παραδείγματα και στοιχεία για την ελληνική οικονομία παρουσιάζονται και αναλύονται σε όλα τα σχετικά κεφάλαια του βιβλίου. Στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο συνοψίζονται τα χαρακτηριστικά της εξέλιξης της ελληνικής οικονομίας και αναλύεται συνολικά η πορεία της στο διαρκώς μεταβαλλόμενο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας.

Ελπίζω οι σπουδαστές, αλλά και οι άλλοι αναγνώστες του βιβλίου αυτού, να το βρουν ενδιαφέρον και χρήσιμο.

Γιώργος Αλογοσκούφης
Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2013